

Gennem tid

Pia Schutzmann på Nivaagaard.

Som 30-årig åbnede Pia Schutzmann (f. 1940) en dør på kunstakademiet. Bag den sad Palle Nielsen. *"Jeg var så utrolig heldig at møde Palle Nielsen på et tidspunkt i mit liv hvor jeg havde allermost brug for at møde et menneske som ham...* Til den søgende akademielever sagde Palle Nielsen: *"Du skal huske på at akademiet er til for din skyld. Det er vigtigt, at du selv finder din lærer"*.

Åbenhed og umiddelbarhed er ord, der kendetegner billed- og portrætkunstneren Pia Schutzmann. Hun er én af sin generations største og mest generøst skabende personligheder og en éner. Hvis man er så heldig at få audiens hos hende, skal man – for sin egen skyld – have god tid. Når hun går i gang med at fortælle, løber hun hverken tør for gode historier eller for originale iagttagelser om kunsten og sine medmennesker. Hun er den erfarne portrætmaler. Der er ingen tvivl, når man møder hendes skarpe, men også levende og drilske blik. På den retrospektivt anlagte udstilling *Gennem tid*, som lige er åbnet på Nivaagaards Malerisamling, er det et privilegium at opleve, hvorledes hun har formået at udnytte hele sit talentes enorme spændvidde. Igennem fyrrer år har hun konstant udvidet motivkredse, opsporet nye arbejdsområder og søgt

alternative materialer. Ligesom avantgardens kvinder altid har gjort det, udforsker hun alt fra tekstiler, papiroverflader, asfalt, skifer og zink og giver dermed værkerne intensitet.

Portrættøren

Først er Pia Schutzmann iagttager og så portrætkunstner. Dette gælder, hvad enten det er mennesket, interiøret eller naturen hun udforsker. Allerede i akademitiden, 1970-77, tegner hun bedstemoren, skuespilleren Louise Jørgensen (1976) og samme år stedfaren lægen Knud Lund. Men hvor kom denne trang til at aftegne mennesker fra? Selv anfører hun, at hendes iagttagelsesevne er blevet skærpet på grund af en opvækst med en psykisk ustabil mor. De voksnes svingende sindstemninger blev gennem barnets øjne som på en radar tidligt opfanget og registreret. I den netop udsendte bog *Billeder fra et liv* (Klee-art, 2011) beskriver hun for første gang i få rids samlivet med en mor med et særpræget følelsesliv. Skitsen *En lille nisse rejste* beskriver noget af dette forhold.

Jeg kom altid til at græde, når min mor sang "En lille nisse rejste".

Jeg græd, fordi den rejste. Jeg vidste ikke om den kom igen.

På udstillingen på Nivaagaards Malerisamling er Pia Schutzmann's portrætkunst vægtet lige med hendes abstrakte, modernistiske værker. Kunstneren har selv bestemt udstillingsophængningen i museets nye tilbygning. Hun har valgt at se på hver væg, stort set fra gulv til loft, som 'et billede der skal fyldes ud'. Resultatet er en smuk ophængning, hvor portrætter veksler med de personlige og stedspecifikke værker. Her ses Pia Schutzmann's hjemlige omgivelser i København og i Frankrig, hvor hun går i frivilligt eksil hver sommer.

Hvordan formidler man, hvem man er? Nogle mennesker er så heldige, at de får malet et portræt. I portrættet kan man blandt andet studere, hvordan en anden person ser én – altså man ser med ét sig selv ude fra – samtidig med at man i selskab med portrætmaleren indgår i et samhørighedsforhold: Man bliver den, man er i dialogen med det andet menneske. Men så meget om hvad modellen oplever. Pia Schutzmann fortæller engageret om den mærkelige spaltning der sker inde i hende, mens det fysiske møde med modellen finder sted. Hun må på den ene side skabe en atmosfære, hvor hun er varm og indlevende, og på den anden side mønstre en kølig og klinisk ob- >